

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 10 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vadéke postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Önnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XII. évfolyam 169. szám.

Nagyvárad

Csütörtök, 1916 július 27.

Teljes az oroszok balsikere.

Orosz hadszíntér. Budapest, július 26. (Hivatalos.) Rosiscótól északnyugatra megkísérelt felderítő előretörésekkel, valamint a Lobace-okától délre véghezvitt támadásokkal az oroszok teljes balsikert értek el. Száz orosz elfogtunk és két géppuskát zsákmányoltunk.

Lesniovól délre csapatainkat tulerőben levő ellenség nyomása elől a Boldorka szakasz mögé vettük vissza. Az oroszok, Radzivilov közelében, a vasut mindkét oldala nagy tűzérési tüzeléssel előkészített támadásokkal változó, az ellenség számára rendkívül nagy veszteségekkel járó harc után csak lényegtelen előnyt tudtak elérni.

A harc vonal többi részein nincs jelentősebb esemény.

Egy szakasz előtt 1200—1300 olasz halott és sebesült.

Olasz hadszíntér. Budapest július 26. (Hivatalos.) A Val Sugánától délre az utóbbi harcokban szenvedett súlyos veszteségek után az olaszok nem kíséreltek meg újabb támadást, állásaink azonban állandóan az ellenség tűzérésének tüze alatt álltak. 24-én az ellenség csupán ezen harc vonalunk egyik szakasza előtt 1200—1300 sebesültet és halottat vesztett és ezeket most takarítja el.

Az összes többi harc vonalokon a helyzet változatlan. Egyes szakaszon hevesebb tűzérési harcok fejlődtek ki.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, július 26. (Hivatalos.) A Vojusa mentén tűzérési harcok folytak. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Az olaszok föladják Tripoliszt.

Zürich, július 26. Milanóból jelentik: A Corriere della Sera értesülése szerint a kormány elhatározta, hogy az összes csapatokat visszavonják Tripoliszból. A lapok óvják a kormányt, hogy Olaszország ottani érdekeit ne adja fel.

Török csapatok a galíciai fronton.

Budapest, július 26. (Saját tudósítónktól.) A Frankfurter Zeitungnak jelentik Berlinből: Rövidesen török csapatok fognak megjelenni Galiciában, hogy részt vegyenek az oroszok elleni harcokban, bizonyosságául Törökország harckésztségének és a központi hatalmak egyetemes frontjának.

Német buvárhajó Orkney-sziget előtt támadott.

Támadás orosz repülő-állomás ellen.

Budapest, július 26. (Saját tudósítónktól.) Wolff-ügynökség jelenti:

Egyik tengeralattjáró naszádunk július 26-án az Orkney szigeten levő Scapaflon angol flottabázis előtt egy nagy angol sorhajót torpedóval megtámadott és két találatot ért el.

Másik Wolff jelentés: Egyik tengerészeti repülőrajunk július 22-én este megtámadta és bombázta Zerel orosz repülőállomást Oesel szigetén. A repülőcsarnokot és a felszállásra kész repülőgépeket eltalálta. — Orosz részről torpedónaszádok és harci repülők lötték a támadókat, de ezek természetesen végrehajtották támadásukat és sértetlenül visszatértek támaszpontjaikra.

Munkában az angol hóhér.

Budapest, július 26. (Saját tudósítónktól.) A Daily Mail jelenti: Casement védőit értesítették, hogy az elítélt ir politikus és hazafi kivégeztetése augusztus 3-ikán lesz Pemptonville börtönében.

Angol kabinetválság az ir kérdés miatt.

Budapest, július 26. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Az ir kiegyezés meghiusult. Teljesen új alapot kell kerenni. S ha így se jöhetne létre megegyezés, a koalíciós kabinet és Asquith helyzete megrendült. Lloyd George miniszter már is felajánlotta lemondását. Ha ezt elfogadják, Asquithnak is távoznia kell.

Markovits és Weinberger cég nyári újdonságai

megérkeztek

és pedig: szövetek, selymek, grenadinok, különleges blousok, pongyolák, nyári és gummiköpenyegek valamint ernyők nagy választékban, olcsó árban kaphatók. Costüm ruhák saját műhelyünkben olcsón és elismert legjobb kivitelben készülnek. Nagy raktár női kelengye fehérneműekben.

Telefon 11-09

A buza-beszerzés Nagyváradon

Ujabb kérelmet intéz a miniszterhez a város

Lukács Ödön városi főjegyző értesítése a kereskedelemügyi miniszternek azon határozatáról, amelylyel nem engedélyezi, hogy Nagyvárad egyes lakosai Biharmegye területén szerezhessék be, vásárlási engedély mellett, saját és hozzátartozóik buza-szükségletét, — városszerte megütközést keltett, még a városi hivatalos körökben is.

A kormány, mikor a közönség gabonával való ellátásáról szóló rendeletét kiadta, bizonyára nem akart különbséget tenni az ország lakossága között másban, mint hogy termelő-e valaki, vagy sem, de a megkülönböztetést is csak a havi fogyasztás mennyisége tekintetéből vette fel a rendeletbe.

Azt sem hisszük, hogy azzal az intézkedéssel, miszerint mindenki csak a lakhelye szerint illetékes törvényhatóság területén szerezheti be buzaszükségletét, büntetni akarta volna azokat a városi törvényhatóságokat, amelyek lakossága nem foglalkozik mezőgazdasággal s így területén nem is terem számbavehető mennyiségben buza.

Ilyen törvényhatóság Nagyvárad városa. Ami csekély határa van, az a szőlőhegy és a gyakoriótér, lakosai nem buzatermelők, hanem tulnyomólag iparosok és kereskedők.

Eppen ebből az okból kérte Nagyvárad városa a kereskedelemügyi minisztert, hogy adjon engedélyt, miszerint azok a nagyvárad lakosok, akik maguk akarnak gondoskodni egy évi buzaszükségletükről, azt Biharmegye területén is beszerezhessék. A miniszter azonban a kért engedélyt nem adta meg.

Az olyan városokban, mint Debreczen, Szeged, Szabadka nem okoz nehézséget a miniszteri rendelet szigorú intézkedése, ellenben Nagyváradot mint várost és a város polgárságának egy részét érzékenyen sújtja.

Sírelmes a miniszter intézkedése általánosságban, mert hátrányosabb helyzetbe juttatja és károsan, igazságtalanul megkülönbözteti a vármegye lakosságától, mert lehetetlenné teszi, hogy bármelyik nagyvárad lakos maga gondoskodjék buzaellátásáról.

De megnehezíti a miniszter merev intézkedése a hatósági közellátást is, mert ha senki nem szerezheti be Nagyváradon buzaszükségletét, a város közlelmzési ügyosztályának egész évben heivenezer ember ellátásáról kell gondoskodni, ami szinte legyőzhetetlen nehézségeket állít az ügyosztály elé. A most véget ért termelési évben mintegy 15000 ember látta el magát búzával és liszttel, tehát félévnel hosszabb időn át ennyi emberről nem kellett a városnak gondoskodni. Az ügyosztály vezetőjének buzgókodásán kívül, ez a körülmény is közrehatott, hogy Nagyvárad liszttel való ellátása egy percre sem akadt meg s a közönség nem érezte a liszt-hiány veszedelmét.

Ha Nagyvárad város minden polgára el lesz zárva attól, hogy saját szükségletéről gondoskodhassék, teljesen ki leszünk szol-

gáltatva a Hadi Termény részvénytársaság kénye kedvének.

*

A város tegnapi ülésén ismertetve Lukács Ödön főjegyző a kereskedelemügyi miniszter sérelmes leiratát a város feljajszolására.

A leirat a tanács minden tagjánál nagy visszatetszést keltett, mert az egyenlő elbánás elvének sérelmét látják a miniszter intézkedésében. A leirat teljesen illusoriussá

teszi a rendelet azon intézkedését, hogy a polgárok maguk gondoskodjanak a saját és családjuk ellátásáról, mert Nagyváradon nem terem buza, tehát itteni termelőtől az be sem szerezhető. Ha a miniszter tiszteletben tartja az egyenlő elbánás elvét, akkor figyelembe kell venni Nagyvárad speciális helyzetét.

A város tanácsa arra az álláspontra helyezkedett hogy újból a miniszter elé terjeszti a kérelmet s reméli, hogy a jobban értesült minisztertanács kellő figyelemben részesíti Nagyvárad különleges helyzetét és különleges viszonyait, s mint tisztán ipari és kereskedelmi város indokolt kérelme meghallgatásra talál.

Felkéri a tanács dr. Cziffra Kálmán főispánt és Rimler Károly polgármestert, hogy személyesen járjanak közbe a város kérelmének kedvező elintézésében.

Tekintetes József főherceg ur!

Hogyan él a főherceg a fronton?

József főherceg a vezetése alatt álló hadtestparancsnokságban a legnépszerűbb ember. Ugy rajong érte minden katona, mint a saját édesatyjáért. Hanem meg is érdemli a főherceg, mert ő is úgy szereti a katonáit, mintha saját gyermekei volnának. Egy olasz frontról hazaérkezett tiszt mondott el egyet-mást a főherceg életéből. Az elbeszélésből egyes részleteket a következőkben adjuk olvasóinknak:

— József főherceg — nem azért, mert hadtestparancsnokunk, hanem mert egy csupa szív- és lélek-ember, — a legnagyobb népszerűségnek és szeretetnek örvend a katonaság előtt. A mi szeretetünket nyomban a megérkezését követő héten megayerte. Az történt akkor ugyanis, hogy a legnagyobb pergőtűzben már hetek óta ültünk az első vonalban, a minden rajvonalban uralkodó helyzetben. Pihenőről szó se lehetett, ezt jól tudtuk, ezért a bizonytalan jövőre bízunk magunkat. Egy este váratlan meglepetés ért bennünket. Parancsot kaptunk ugyanis, hogy la fogaak váltani beennünket és mi pihenni mehettünk 4 napra. Négy napig minden fadaradmunkat kipihentük a front mögött s aztán ismét a rajvonalba mentünk. De hogy mentek most az első vonalba a katonák! Dalolt mind, szinte pillangót lehetett volna fogatni velük.

— Mi az a négy kis nap? Azt csak kiálljuk, aztán megint pihenünk.

— Így beszéltek a katonák, akik jó kedvűek, lelkesek voltak s oda se néztek a srapsnelnek, gránátnak. Ki lehetett volna ezekkel kergetni az ördögöt is a pokolból. Utoljára már annyira mentek a fiuk, hogy parancsban kellett utasítani őket, hogy ne daloljanak a felváltáskor, mert oda lő az olasz.

— És mit csináltak a fiuk 4 napi pihenés alatt? Kugliztak a főherceggel. A front mögött ugyanis kuglipálya volt és itt maga a főherceg is megjelent minden nap. A fiuk elsínte a köteles tisztelgással fogadták a hatalmas urat, később azonban a főherceg kívánságára ez a szabályos hosszú tisztelgés elmaradt. A főherceg rendszerint játék közben érkezett és ő maga is dobta a kugli golyót, játszott a legényekkel. Egy főherceggel kuglizni nem utolsó dolog. Ez

minden délelőtt megisméltődött. De kezdjük reggel.

Reggel még öt óra lehetett, mikor már a főherceg egyedül megjelent a katonák közt. Rendszerint elsősorban a tiszt lakásokat látogatta meg. Be nyitott a tiszt szobákba s a tisztak rendszerint még az ágyban pihentek, mikor egyszerre feltárukt az ajtó s a főherceg mosolygó arca jelent meg.

— Pardon. Jó reggelt, jó reggelt, a tiszt urak még nem keltek fel, pihennek persze.

Ezzel ment tovább, végig látogatott mindenkit.

A katonák természetesen ki is használták a főherceg jó szíviségét. Ahol csak lehetett, pedig mindmütt lehetett hol itt, hol ott toppant a főherceg elé egy egy honvéd s tisztelegve várta míg megszólította a főherceg.

— Nos mit akarsz fiam?

— Tekintetes uram egy kis buzám van oda haza, le kérek aratni, tessék nekem 14 nap szabadságot adni...

És a tekintetes főherceg ur, mikor csak tehette, meg is adta a szabadságot. Az ilyen kérelmeken kívül rengeteg írásbeli kérelemmel zaklatták a főherceget. A legkisebb dolgot is egyenesen a főherceghez folyamodtak. Ez pedig úgy történt, hogy nagy száraláb betűkkel összerótták az instanciájukat a legények és mikor a főherceg sétálni ment, ott átadták neki rövid uton. Ez már kihozta sodrúkból a tiszteket és szigorú parancsot adtak ki, a melyben megtiltották, hogy a főherceget zavarják. El is maradtak a katonák, akik apprehenziós szemekkel kezdtek a főhercegre nézegetni. A főhercegnek is feltűnt, hogy az ő honvédei legujabban nem oly közlekenyek, sőt olyanok mind, mintha az orruk vére folyna. Azonnal érdeklődött az indító okok iránt s mikor megtudta, hogy parancs alapján történt a dolog, a főherceg azonnal kiadta a rendeletet, hogy vissza kell vonni a parancsot, mert neki nem teher, sőt nagyon is kedves kötelesség, hogy katonáinak sziveséget tegyen. A parancsot vissza is vonták és a tekintetes ur tovább is csak tekintetes marad a hadtestnek.

Véres küzdelmek a nyugaton.

Berlin, július 26. A nagyfőhadiszá-
lás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A Corinne és yperri csato na mentén a németek egy robbantása a nagy angol bástyát védőseregével együtt megsemmisítette. A Sommétól északra az angolok heves harc után tartják magukat. Pozíciójukban, tovább keletre, a fourauxi erdőnél és Lougneval mellett kisebb ellenséges előretöréseket visszautasítottunk.

A thronesi erdőnél, felismerve az ellenség támadó szándékát, azt tüzünkkel megbiúsítottuk. A Sommétól délre a franciák visszahódítási kísérletével szemben tartjuk azt a területet, amelyet július 25 én éjszaka a Lamaisonette majortól délnyugatra megszereztünk. Estrestől délre tegnap még élénk közelharcok voltak. Az Argoneokban a Laffille Monte magaslaton a franciák megszállottak egy általuk robbantott tölesért, de kevéssel utóbb egy rémet ellenségre bementette őket. A Maas baloldalán csapataink a 304 es magaslaton kisebb előhaladásokat tettek.

A folyó jobb oldalán az éj folyamán a thiaumonti erdő környéken tűzharc folyt. Az arcvonal számos helyén visszavertünk ellenséges járőröket.

A Sommétól északra vonalainkon belül gyalogsági és géppuskatűzzel lelőttünk két ellenséges repülőgépet, egy repülőgép pedig légi harc után Lumeville vidékén égve lezuhant.

Július 24-én védőágyunk telitalálatlalt Souville-erőd irányában lelőttek egy francia kőfedelűt.

Erős orosz támadások keleten.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadserege Rigától nyugatra felderítő osztagaink benyomultak az orosz előállásokba és szétrombolták azokat. Az ellenséges járőrök többfelé nagyobb tevékenységet fejtettek ki. Repülőink bomba- és géppuska tűzzel a duna-burg—polovszki vonalon és Minsktől keletre megállítottak ellenséges csapat szállító vonatokat.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege Este és éjjel az oroszok a Gorodiscétől keletre és délkeletre levő arcvonalunk ellen támadásokat intéztek, amelyekben 3 hadosztály részvételét állapítottuk meg.

Ezek a támadások épügy, mint valamennyi korábbi, az ellenség legsúlyosabb veszteségei mellett megbiúsultak. Egy helyen az ellenséget ellentámadással vertük vissza. Itt 1 tisztet, 80 főnyi legénységet s egy géppuskát hagytunk kezünkön. Német repülőrajok kősegesen és sikeresen dobtak bombákat Pogorjelzi és Horvdzieja szállítmányokkal megrakott vasuti állomásaira, valamint az ennek közelében táborozó csapatokra.

Linsingen tábornok hadserege Lucktől északra az ellenség felderítő osztagainak vállalkozásai sikertelenek maradtak. Beresteckótól északnyugatra erősebb orosz táma-

dásokat részben tüzelésünkkel, részben ellentámadással visszavertünk.

Ez alkalommal 100 foglyot és 2 géppuskát szállítottunk be.

Bothmer gróf tábornok hadserege.

Gorodievától keletre előretolt osztagok között kisebb ütközetek voltak.

Balkáni hadszíntér.

Nincs nevezetesebb esemény. (Min. eln. sajtóosztály.)

Románia intézkedései az orosz betörés ellen.

Budapest, július 26. (Saját tudósítónktól.) Svájci lapok jelentik, hogy Románia az orosz határmenti községekből a polgári hatóságokat eltávolította s katonai hatóságokkal cserélte fel ezeket.

Budapest, július 26. (Saját tudósítónktól.) A Hamburger Fremdenblattnak jelentik Bukarestből: Románia az egész Dunapartot hadizónának jelentette ki. A Csernavoda hidját az éjszakai közlekedés elől elzárták.

Nagy orosz csapatösszevonások Besszarábiában.

Predeal, július 26. Tulceából jelentik az „Universul”-nak: Biztos forrásból eredő értesítés szerint Oroszország belsejéből, különösen a Kaukázusból naponta számos gyalogsági és tüzérségi csapatok, továbbá nagymennyiségű muníció és élelmiszer érkeznek Benderbe, Akkermanba, Kisinevbe, valamint a városok környékére.

Az említett helységeken az utóbbi időben nagyon sok kozák csapatot lehetett megfigyelni.

Predeal, július 26. Radsucból jelentik a „Bukarester Tagblatt”-nak: Besszarábiában néhány nap óta nagy csapatmozdulatok észlelhetők.

Bukovinából nagyon sok sebesültszállító vonat érkezik Lipkaniba. Lipkani környékén hatalmas fabódékat építenek, amelyekben a sebesült lovakat meggyógyítják és újra kiküldik a frontra.

A hangárt Lipkaniból áthelyezték Novcsioicába.

Hírlik, hogy az oroszok Lipkani és Chotin között vasuti vonalat szándékoznak építeni.

Lipkani lakosságának nagyrésze Oroszország belsejébe ment.

Néhány előkelő odesszai személyiség különleges küldetésben Csernoviczba utazott.

Tüntetés Romániában a háboru ellen.

Berlin, július 26. A Vorwärts-nek jelentik Bukarestből: A román munkások a háboru izgató elemek ellen éles harcot indítottak ezzel a jelszóval: háboru a háboru és az élelmiszerüzorások ellen! Valamennyi nagyobb városban a háboru ellen nagy tüntetés volt, a melynek során, Galacot kivéve, sehol zavargás nem történt. Bukarestben a tömeg beverte a háboru izgató lapok, így az Adeverul, Dimineata és az Universul szerkesztőségeinek ablakait. A román népnek mindenképp erős akarata, hogy a békét és a semlegességet megőrizze.

A román-orosz viszony elhidegülése.

Berlin, július 26. Stokholmból jelentik a Lokalanzeigernek: Stokholmban nem hiszik, hogy Oroszországból lövészerkészletet szolgáltatnának ki Romániának, mert az oroszok ezt már régen elhasználták. Ezért a román orosz viszony alaposan elhidegült és nem számítanak Romániának a háboru való beavatkozására.

A szaloniki offenzíva.

Budapest, július 26. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A lyoni Progress írja: A szaloniki francia népiskola megnyitására Sarrail tábornok beszédet mondott. Nyugalomra intette a népet, mert az entente balkáni offenzívája legközelebb megindul.

Ha a Bremen megérkezik, indul el a Deutschland.

Budapest, július 26. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Times jelenti Newyorkból: Amerikai német körökben nyugtalankodnak a Bremen kereskedelmi tengeralattjáró sorsa miatt. A Deutschland kapitánya azonban kijelentette a sajtónak, hogy a Bremen minden valószínűség szerint ma megérkezik és hogy a Deutschland bevárja testvérhajóját és csak azután indul vissza Európába.

Amerika az éhezõ lengyelekért.

Budapest, július 26. (Saját tudósítónktól.) Newyorkból jelentik: Wilson elnök levelet intézett az angol, német és orosz uralkodókhöz, valamint a francia köztársaság elnökéhez, kérve, engedjék meg, hogy Amerika élelmiszert szállítson az éhezõ lengyelországi lakosoknak.

A m. kir. pénzügyminiszterium új eljárása kiviteli engedélyek megadásánál.

A kiviteli engedélyek megadása körüli eljárás gyorsítása céljából a magyar kir. pénzügyminiszteriumban a jövőben az eddigtől eltérő új rendszert fog meghonosítani.

E rendszer értelmében a kiviteli engedélyek megadásra kerülő árukra vonatkoznak, augusztus 10 től kezdve kizárólag a külön e célra kiállított, öt úrlapból álló hivatalos nyomtatványok felhasználásával lesznek benyújtandók, melyeknek legpontosabb kitöltése a felek saját érdekében áll. Amennyiben a küldemény a szerződéses vámterületről valamely osztrák cs. kir. határvámhivatalnál lépne ki, a kérelem két nyelvű (magyar és német) szöveggel ellátott ily hivatalos nyomtatványon nyújtandó be míg a magyar szent korona országainak vámhivatalain át kilépő árukra vonatkozó kiviteli kérelmek a tisztán magyar nyelvű nyomtatványok felhasználásával szerkesztendők.

Önként érthetőleg elégséges a két nyelvű, nyomtatványoknál is csupán azok magyar nyelvű rovatainak kitöltése, azonban az ügymenet gyorsítása céljából ezen nyomtatványoknál ajánlatos az áru megjelölésére szánt rovatozat (nyomtatvány 3. és 4. rovata) magyar és német nyelven kitölteni.

A kiviteli engedély megadása, illetve a kivitel engedélyezésének megtagadása a szóbanforgó nyomtatványok megfelelő lapján alkalmazott végzés alapján fog a folyamódóval közöltetni.

Ezek a kiviteli engedélyek ellentétben az eddig kiadott kiviteli „Igazolvány” okkal, amelyek minden egyes küldemény, illetve fuvarlevél után állítottak ki, a kivitelre engedélyezett azon egynemű egész árumennyiségre fognak szólni, amely ugyanazon országba ugyanazon vámhivatalon át szállítandó. Ha ez a mennyiség részletekben kerül feladásra, a kiviteli engedély az első részszállítmányhoz csatolattatik. További részszállítmányoknál elégséges az engedély valamely kereskedelmi és iparkamara által, vagy közjegyzőileg hitelesített másolatának felmutatása a feladó vasuti vagy hajóállomáson ez a másolat a feladás után a félnek, további részszállítványok feladásánál való újbóli felhasználása végett visszaadatik.

Postai küldemények feladásánál a kiviteli engedély birtokában levő fél a postai szállítólevélnek az átvevő részére való szelvényén köteles feltüntetni azt a körülményt, hogy a küldemény kiviteli engedéllyel fellelhető van. Maga a kiviteli engedély a feladási postahivatalnál bemutatandó, mely azt a fél által a kiviteli engedély hatlapjára a feladott árumennyiségről vezetett adatok valódiságának megállapítása és igazolása után a félnek visszaszolgáltatja.

A kiviteli engedély érvényességének feltétele, hogy az engedély az Osztrák Magyar Bank által a kivitelből eredő külföldi követelésnek az Osztrák Magyar Bank részére való átengedésről kiállított igazolással ellátassék. Az engedély megadása után, de az áru feladása előtt kötelesek tehát a felek a külföldi követelés átengedése tekintetében az Osztrák Magyar Bankkal megállapodást létesíteni.

A kivitelből eredő külföldi követelésnek az Osztrák Magyar Bank részére való átengedése nem kötelező azokban az esetekben, midőn a kivitel Oroszország, Szerbiának cs. és kir. katonai igazgatás alatt álló területeire történik. Oly kérelmek, melyek Horvát Szlavonországok területén feladásra kerülő áruk kivitelének engedélyezése vonatkoznak, nem szerkesztendők a szóbanlevő hivatalos nyomtatványokon, hanem

ugy, mint eddig, egyszerű kérvény alakjában. A fentjelzett nyomtatványok darabonként 5 fillér árban minden m. kir. fővámhivatalnál, a m. kir. kereskedelmi múzeumnál (Budapest, V., Akadémia u. 3.) és a m. kir. államnyomdánál (Budapest, I., Náudortér 1.) kaphatók. A legközelebbi napokban e nyomtatványok a jelzett helyeken kívül még valamennyi magyarországi Kereskedelmi és Iparkamaránál is beszerzhetőek lesznek.

A leány-középiskolák reformja.

A hivatalos lap mai száma terjedelmes miniszteri rendeletet közöl, a melyben a vallás- és közoktatásügyi miniszter értesíti a főigazgatóságokat, hogy ez év őszétől kezdve új típusú leány-középiskolákat szervez. A rendeleti uton életbeléptetett reform szerint az új leány-középiskolának a felső leányiskola négy alsó osztálya lesz az alsó tagozata; e fölé épül a következő három típusú középiskola:

1. a felső leányiskola V., VI. és VII. osztálya;
2. a felső kereskedelmi iskola, három évfolyammal;
3. a leány-gimnázium, négy évfolyammal.

A felső leányiskolát gyökeresen megreformálja a miniszter; változik már a négy alsó osztály tanterve is; a három felső osztályban neveléstant, háztartást, gazdasági, kereskedelmi és jogi ismereteket is fognak tanítani. Némely felső leányiskolában egy évig tartó nevelőnői tanfolyamot is rendeznek, oly leányok számára, a kik a felső leányiskola hetedik osztályát már elvégezték.

A leánygimnázium is új tantervet kap; ezenkívül a növendékek a felső leányiskola IV. osztályából lépnek át a gimnáziumba, de lehetővé teszi a reform azt is, hogy a polgári leányiskolából is át lehessen lépni a gimnáziumba.

Az új felső kereskedelmi leányiskola szintén három évfolyamu lesz, mint az önálló női felső kereskedelmi iskola, de tanterve a felső leányiskoláéhoz jobban alkalmazkodib.

Az iskolafenntartó fogja megállapítani azt, hogy a felső leányiskola négy alsó osztálya fölé a felső leányiskola V., VI. és VII. osztályát szervezzék e, vagy ehelyett leánygimnáziumot, vagy esetleg leány kereskedelmi iskolát szervezzenek?

A felső leányiskola VII. osztályának befejezése után az, aki akar, záróvizsgát tehet, amely azonban nem kötelező. Azok, akik ezt a vizsgát leteszik, átléphetnek a kereskedelmi akadémiába vagy a színművészeti akadémiába (amit eddig is megtehettek a VI. osztály elvégzése után is), különbözeti vizsga útján átléphetnek a tanítóképző negyedik évfolyamába, sőt, mint a miniszteri rendelet mondja, „új életpálya is nyílik számukra, a nevelőnői.”

Mindezeket a reformokat három év alatt kell végrehajtani.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Előlg ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

* **Házvezetőnőnek** ajánlkozik mindenhez értő dologszerető nő. Cim a kiadóban.

Szasszonov.

Bécs, július 26.

Szasszonov Dimitrievics Szergej 1868-ban született Rjozan kormányzóságban, ahol az apja gazdag földbirtokos volt. Előbb ő is gazdálkodott és csak később lépett a diplomáciai pályára Hosszu ideig a vatikáni orosz követség titkára volt, Izvolszki, Csoborykov, Gubosztov és Nariskin alatt. Ősi nemessége és ortodox pánszlávizmusa gyorsan előre juttatták. 1909 májusában mint Izvolszki adlatusa Pétervárra került és csakhamar az udvar kegyence lett, mert a felesége Stolypinnak, a mindenható miniszterelnök feleségének a nővére volt. Minthogy a külügyminiszter sokat volt uton, Szasszonovnak alkalmat nyílt, hogy a külügyeket önállóan vezesse. A cárral nagyon szerette és 1910-ben különös köszönetét fejezte ki neki szolgálataiért, ami feltűnő kitüntetésszámba ment.

1910 szeptember 18-án lett külügyminiszter. Beteges lett és többször vissza kellett vonulnia hatalmas birtokára. 1911-ben megoperálták. Hosszabb ideig Davosban üdült. Vissza akart lépni hivatalától, de a cárral nem engedte.

Alig, hogy külügyminiszter lett, elkísérte a cárt Potsdamba, ahol ez a német császárral találkozott. A miniszter ekkor a német hírlapírók előtt kijelentette, hogy minden függő kérdést megvitattak és az eredmény úgy a német, mint az orosz érdekeket kielégíti. A német politikai vezetők tudják, — mondotta — hogy Oroszország jó szomszéd, teljesítette kötelezettségét és ezért nincs oka, hogy elváljék Franciaországtól, sem pedig arra, hogy felbontsa a szomszédos viszonyt Angliával. Hogy a Balkán békéjét biztosítsa Oroszország, nagy összegeket áldozott a török-bolgár háborúra. Németország ezt nagyra becsüli és nem fogja sohasem Törökországot támogatni, bárhon akar ná is ez az általános békét megzavarni. A berlini találkozás tisztázta a perzsi kérdést is és a vasuti érdekek kölcsönösen kielégítettek.

1913-ban becsapta a világot egy békés gesztusával. Megszakított minden összeköttetést a Novoje Vremjával, mert ez uszított a monarchia ellen és felhatalmazta Gierst, a bécsi nagykövetet, hogy ezt közölje a bécsi kabinettel és hogy az orosz kormány teljesen távol áll a lap osztrákellenes kirohanásoktól. 1913 áprilisában békebeszédet mondott a Dumában és hangsúlyozta, hogy Oroszország és a monarchia kormányainak sikerült a békét biztosítani az által, hogy vezérlő olvéket teremtettek arra az esetre, ha az érdekek egymást érintenék.

Ugyanez év júliusában és augusztusában látogattak el Poincaré és a német kancellár Pétervárra és tárgyaltak Szasszonovval, aki szeptemberben Londonba utazott, ahol Greyvel balkán-kérdéseket tárgyalt. Grey a hármasszövetséggel együtt megakart akadályozni a balkán háborút. Szasszonov október elején Párisba utazott és a francia miniszterelnökkel együtt fogadta Bulgária, Szerbia és Görögország követeit és világgá kürtölte:

— „Bármilyen veszedelmet hozzon is holnap a Balkán, már most világos, hogy a francia—orosz szövetség és a hármas en-

tente készek azt a békés szerepet betölteni, amelyek céljért a szövetség létrejött és hogy a jelenlegi viszonyok közt a hármasszövetség is támogat bennünket a közös cél érdekében."

Október 8-án Berlinbe utazott, hogy visszaadja Bethmann Holwegnek a vizitet.

November 13-án tudtára adta a pétervári szerb követnek, hogy Oroszország nem foglal állást az Adriai kikötő kérdésében, hanem a döntést az osztrák magyar-szerb tárgyalásokra bizza, támogatja ugyan Szerbiát, de csak addig, míg ez nem tanúsít ellenséges magatartást a monarchia iránt.

A monarchia demarsát megelőzőleg Poincaré Pétervárott volt és Szasszonov állandóan tárgyalta Viviani francia miniszterelnökkel, július 24-ikén kijelentette az orosz kormány, hogy a szerb konfliktusban nem lesz közönyös. Ez már az európai béke veszedelmét jelentette. A szakítás napján Spalajkovits pétervári szerb követ hosszán értekezett Szasszonovval és teljesen meg volt elégedve a miniszter kijelentéseivel. Még emlékezetes Szasszonov kétszínű szerepe a mozgósítás előtti napokon. Míg a cár a német császárral tárgyalta, Szasszonov és a kormány elrendelték a mozgósítást. De úgy is, mint a börtönben ülő Szuchomlinov hadügyminiszter becsületeszavukat adták a német nagykövetnek, hogy Oroszország nem mozgósított. Néhány napot akart ez a ravasz róka nyerni.

Szasszonov büszke volt arra, hogy Oroszországot is ő vitte be a háborúba. Azzal hiteltette ezt a becsületlen országot, hogy a közbelépése megrövidíti a háborút. Amilyen igazak voltak a béke beszédei, oly igaz volt ez is.

Angol békefeltételek.

Hága, július 26.

Londonból jelentik: Mióta „az egy milliónyi fiatal atléta” arra vállalkozott, hogy a németeket visszakergetik a Rajnán túlra és mióta rengeteg véráldozattal sikerült is visszafoglalnia néhány szétlőtt francia falut, az angol fantázia ismét a berlini Unter den Linden sétán. Az élénk fantázia és a kis sikertől való mámor leginkább megnyilvánult St. John Strachey ben, a Speotator főszerkesztőjében, aki alkalmasnak találja a pillanatot, hogy közölje azokat a feltételeket, amelyeket Anglia Berlinnek diktálni fog a békekötéskor. Strachey nem kis újságíró. Miniszter barátjai vannak és lapja a felső középosztály, különösen pedig a lateinerek organuma. Strachey elsősorban kijelenti, hogy a birodalmi kancellárnak az a kijelentése, hogy nem törekszik új területek meghódítására, hidegen hagyja Angliát, mert egészen közömbös, hogy mit akar Németország. Ez a háború, ugymond, addig tart, ameddig a szövetségesek Berlinbe nem masíroznak és onnan nem diktálhatják a legyőzöttek a békefeltételeket. A békefeltételek minimumát a következőkben foglalja össze:

1. Franciaországnak vissza kell kapnia nemcsak azt a területet, amelyet ebben a háborúban elvesztett, hanem azt is, amelyet a németek 1871-ben elvettek tőle.

2. Németországnak és Ausztria-Magyarországnak le kell mondania minden lengyel területéről, tehát Posenről és Galiciáról is.

3. Belgiumot és Szerbiát a maga teljességében vissza kell állítani.

4. Németországnak minden kárt, amit a megszállott területeken okozott utolsó fillérig meg kell téríteni.

5. Németországnak le kell mondania Schleswig Holstein egy részéről.

6. Ausztria Magyarországot elveszti mindazt a területet, hol az olasz nyelv dominál, beleértve Triestet is, amelyet Olaszország kap meg, azonkívül elveszti Csehországot és delzláv tartományait.

7. Törökország megsemmisül. Oroszország megkapja Konstantinápolyt és a tengeri átjárót és a török birodalom további fölosztásáról később fognak határozni.

8. Teoriában nem kívánjuk ugyan a német gyarmatokat annektálását, azonban a valóság rákényszerít erre minket.

9. Ami a német flottából megmarad, azt ki kell szolgáltatni Angliának.

10. Csak oly feltételeit felejt ki a derék anglus: hogy előbb Angliának győznie kellene.

A cigánygyerekek ügye.

Előbb fel kell őket ruházni azután iskoláztatni.

Szóvá tettük tegnap azt a sokáig fenn nem tartható állapotot, hogy a velencei cigánytelepen levő közel száz cigánygyerek tanulás és imádkozás nélkül nő fel, mint a dudva s elvész a társadalomra. Sárgettük az elhagyatottak iskoláztatását, vallásérköcsi nevelését.

E cikkünkre több oldalról kaptunk értesítést. A rendőrség má: 10 évvel ezelőtt gondolt ez állapot megszüntetésére s akkor Kemény L. Ignác kapitány a Gyermekvédő Ligától ki is eszközölt 200 koronát, hogy előbb felruházhassa a mezitelen cigánygyerekeket, akikről kávéházban kártyázók olyan finom vicceket szoktak gyártani. Így gondolnak rájuk. A 200 koronából vásároltak kalapot, trikót, fehérneműt, nadrágokat, cipőt s felöltöztették a rajkókat. Az igaz, hogy akinek trikója és kalapja volt, annak hiányzott a nadrágja s akin volt nadrág, annak nem volt trikója és cipője. De így mégis be lehetett iratni őket az iskolákba.

A római kath. iskolákban a gyerekeket szívesen látták, enni is adtak nekik, könyveket is kaptak. Itt kihúzták 1-2 évet a gyermekek, míg teljesen le nem szakadt róluk a ruha s akkor kimaradtak. Egyes községi iskolákban az öregebb tanítók még foglalkoztak velük, de jórészt nem szerették őket s innen ki is maradtak hamisra, akárhogy püfölte őket Hamza János, a cigánybíró, hogy menjenek iskolába.

Azóta, mert nincs ruhájuk, nem is járhatnak iskolába. Pedig szeretnének tanulni, de mezitelenül vagy félmszítelenül nem lehet őket az iskolába engedni. A cigányok iskoláztatását Glatz Antal főispán is sürgette de semmire sem ment az ügy, mert ruháról kell gondoskodni. Adtak is régebben e célra jólelkű emberek ócska ruhákat s valószínű, hogy most is ehhez a módhoz folyamodik a rendőrség. Mert kulturvároshoz mégse illő, hogy közel száz gyerek ruha nélkül, csavargásban nőjön fel.

Hova megyünk nyaralni?

(Beszélgetés a páholyban.)

Ezt a kérdést tettem fel az este Bihari Ákosnak a páholyban, aki derűlten felelt:

— Ha, azt hiszem, a Kapucinus utcában, vagy a Zöldfa utcában nyaralok.

— Miért nem a Balaton mellett?

— Mert oda pénz kéne.

Eh hallgattunk. A szinpadon Leövey Leo bucsuzott, a legkitűnőbb Styx Jankó, akit Offenbach megálmodott. „Voltam király Beóciában”, valóban.

— Szegény Kanizsai Ferenc jut eszembe, — szólalt meg Bihari, — ismerted a kedves Csukát?

— Sokat irt szegény, mindig irt. Grafo-mániája volt. Egy-egy ünnepi mellékletra megirt egy 400 oldalas regényt. Persze, fűteni kellett magát. Alkohollal. Ez az újságíró végzete.

— Igen, sokat dolgozott, de sose volt pénzük, neki, meg a feleségének. Még elseje táján csak volt, költségek is, de a végén... Bizony, nyomorogtak. Hát egyszer így hónap végén Budáról, ahol laktak, bement a redakcióba Pestre. Villamosjegye nem volt, hát gyalog. Felesége elővigyázatból 4 fillért tett a zsebébe, hogy a Lánchidon hazamehessen. De mit tesz a sors: Kanizsai elköltötte a 4 fillért. Vett rajta egy cigarettát. Mikor elszívta, tisztában volt vele, hogy egyenesen nem fog hazamenni, mert ő nem kért soha kölcsön senkitől. Büszke, gögös lélek volt. Ur. De volt vasuti jegye. A Máv. ra és a Déli Vasutra. Felült tehát a legelső vonatra, amely Kelenföld felé ment s az átvitte Budára. Beszélte a jó Kanizsai, hogy egy elsőosztályú kupé ablakából nézett ki az országutra, amely a vasut mellett vezetett el. Ott mentek emberek, batyuval terheltek, felültek az elrobogó vonatra, a fényesen kivilágított kupékra s káromkodtak, mikor meglátták az ablakban. Hogy milyen jó dolga van némely embernek.

Mondta Bihari Ákos a ragyogó páholyban. (Sz.)

Földesi Imre újra megugrott.

Hatvanöttnél több betörés tettese.

Már akár külön rovatot nyithatnánk Földesi Imrének, a veszedelmes betörőnek, aki úgy látszik, örömét leli abban, hogy beszéltesen magáról. Egyik nap betöréseket követ el, másik nap elfogják, a harmadikon pedig megszökik.

Csak most irtuk meg, hogy a debreceni rendőrségtől megugrott Földesit Derecskén sikerült elfogni, most újabb szökéséről számolhatunk be az ügyes betörőnek, aki Nagyváradon is kellemetlen emlékeket hagyott maga után.

Derecskei elfogatása után mint a 3. honvédgyalóezredhez tartozó katonaszökevény a debreceni honvédparancsnoksághoz kísérték át, ahol a katonai fogházban vették őrizet alá. De nem sokáig ült a hüvösön, mert mielőtt még elkövetett bűncselekményeire nézve növebben kihallgatható lett volna, megszökött.

Callájának zárát tegnapelőtt este egy

veleegyütt becsukott horvéd segítségével fel-
lörte és anélkül, hogy észre vették volna,
a honvéd társaságában megszökött.

Alig jutott ki a levegőre, rögtön foly-
tatta mesterségét, a nyitott ablakon keresztül
behatolt egy lakásba, s onnan több érték-
tárgyat magával vitt. Egyszersmind át is öl-
tözött, katonai zubbonyát levetette s ehelyett
egy ott talált sötétkék lüszter kabátot öltött
magára.

A debreceni rendőrségről Pető fogalmazó
tegnap értesítette a váradi rendőrséget, amely
szintén megindította a nyomozást az agya-
furt gazember ellen.

Körözlevelet is bocsátottak ki, amelyet
az összes rendőrségekhez és csendőröknek
megküldöttek.

Földesi Imre állítólag Nagyváradon 12,
Debrecenben 7, a katonaságnál 46 rendbeli
és Szolnokon eddig még ismeretlen számú
lopást követett el.

..HIREK..

* **Ifj. Grócz Béla kitüntatése.** Ifj. Grócz Béla honvéd főhadnagy a má-
sodik Signum Laudis és a Vörös-Kereszt
II. o. díszjelvényét kapta.

* **Vas 20 filléresek.** Az [Oszták-
Magyar Bank palotája előtt két táblás sze-
ker állott meg tegnap. Negyven darab kis
ládikát vittek be a bankba, mindegyikben
2400 korona értékű 20 filléres volt, az új
típus, a vaspénz. Összesen 96000 korona
értékű vas váltópénz érkezett s augusztus
elsajén kikerül a pénzforgalomba.

* **Sertéseket vásárol Nagy-
várad városa.** Nagyvárad város élél-
mezési ügyosztálya nagy előrelátással gon-
doscodik arról, hogy a közönséget állan-
dóan ellássa sertéshussal, az őszi és téli
időre pedig a szükséges zsírral. E célra már
is pár száz darab sertést hizlal. Most szó
van arról, hogy a gróf Stubenberg-féle ura-
dalomtól szerez be a város újabb 300 drb
sertést, bizalásra. A tanács megbizta Lu-
kács Odön főjegyzőt, hogy a sertések meg-
vételére tárgyalásokat folytasson az urada-
lommal.

* **Méhészeti tanfolyam a hiva-
tálnokok és lelkészek részére.** A
földművelésügyi minisztérium kirendeltsége
augusztus hó 10-től 31 ig méhészeti tanfo-
lyamot tart Nemes György tanár vezetésé-
vel. Résztvehetnek a tanfolyamon lelkészek,
hivatálnokok és tanítók. A tanfolyamon
Ipolyi-Keller Gyula miniszteri o. tanácsos,
a kirendeltség vezetője is részt vesz, ő volt
az, aki a megyében a méhészetet fellendi-
tette s mióta ő vezeti a kirendeltség ügyeit,
a méhészeti tekintélyes jövedelmi forrást je-
lent a kiscsárdáknak. Számos köszönőlevél
tanuscodik erről, amelyet hozzá intéznek
Biharból azok a gazdák, tanítók és hivatal-
nokok, akik a mézből évek óta szépen pénz-
zelnek s családjuknak foglalkozást biztosí-
tottak.

* **Csák László fogságba esett.**
Orosz fogságból, hely és kelet megjelölése
nélkül, Kulesár Ferenc nagyváradai had-
nagy és Csák László hadapród, 29 es va-
dászok hírt adtak magukról, hogy orosz
fogságba estek.

* **Betétikönyvek nem képez-
hetnek hírlapi biztosítékot.** Több
budapesti takarékpénztár azzal a kéréssel já-
rult a belügyminiszterhez, hogy engedje meg,
hogy a hírlapok biztosítékul takarékpénz-
tári betétikönyveket helyezhessenek el. A bel-
ügyminiszter tegnap körrendeletileg értesí-
tette az összes törvényhatóságokat, hogy
takarékpénztári betétikönyvek hírlapi biztosí-
tékul egyáltalán nem használhatók fel. Ér-
dekes a miniszteri intézkedés indokolása,
amelyben megállapítja, hogy az ország terü-
letén rengeteg hadikölcsönkötvény van elhe-
lyezve s így minden pénzügyintézetnek mód-
jában áll azokból magát bőségesen ellátni.
A hadikölcsönkötvény biztosítékul elfogad-
ható.

* **A szé hamos álfőhadnagy el-
tűnt Nagyváradról.** Megirtuk, hogy
Kolozsvárról Nagyváradra szökött egy ma-
gát dr Zathureczky Álnosnak nevező szél-
hamos, aki vadászfőhadnagyi ruhában foly-
tatta menipulciót. Az illető Nagyváradon
a Fekete Sas szállóban vett ki lakást és dr
Kiss Árpád néven itt is szerencsét próbált
az egyes katonai kórházakban, de mikor
nőszét vette, hogy nyomában vannak, meg-
ugrott üldözői elől. A rendőrség megállapi-
totta, hogy a szé hamos brassói pénzügyőr.
Most országsszerte körczik.

* **Kedvezmény a Kath. Népszö-
vetség tagjainak a Püspökfürdő-
ben.** A Katholikus Népszövetség tagjai ré-
szére a Püspök-fürdő előtérkegy bérlője ked-
vezményes jegyeket biztosított, a mely sze-
rint népszövetségi tagok I. o. kádfürdőre 1
korona 60 fillér helyett 1 korona 20 fillérért,
tőkfürdőre 1 korona 20 fillér helyett 1
koronáért válthatnak jegyet. Ezek a ked-
vezményes jegyek a Népszövetségi Otthon
gondnokánál válthatók mindennap délelőtt
9—12-ig, délután 3—6-ig.

* **Hollóssy Béla özvegye meg-
halt.** Rövid pár nappal előbb jelentettük,
hogy Hollóssy Béla közkórházi gondnok meg-
halt. Tegnap követte özvegye, született Nil-
gecz Franciska, aki 49 éves korában, rövid
szenvetés után elhunyt. A megboldogultnak
7 fia maradt, köztük 4 a csatatéren van, egy
megsebesült. Az egymásután két súlyos vesz-
teséggel sújtott család iránt széles körben
nyilvánul meg a részvét.

* **Vigyázzunk a kazlakra és
boglyákra.** Igen fontos miniszteri rende-
let érkezett tegnap a belügyminisztertől az
alispánhoz. E rendeletben arra való hivat-
kozással, hogy a hivatásos tűzoltók és ön-
kéntes tűzoltók csaknem kivétel nélkül ka-
tonai szolgálatot teljesítenek, felhívja a mi-
niszter az alispánokat, hogy most az aratási
idény alatt fokozottabb óvatosságra utasít-
sák a népet. Igaz ugyan, hogy az aratási
munkálatokat internáltakkal és foglyokkal
végeztetik, akik úgy ahogy vigyáznak is a
buzakeresztekre, kazlakra és boglyákra,
azonban az elem nem teljesen megbízható
s így nagyobb körültekintéssel kell el-
járni.

* **Eitemette fiát a harctéren.**
Horváth Gyula rumi (vasmegyei) nagybir-
tokosnak Gyula fia az északi harctéren el-
esett. A hősi halált halt fiút édesanyja te-
mette el ott a harctéren, aki ugyanabban
a honvédezredben szolgált.

* **Fekete Lajos rendőr katoná-
nak vonul be.** A háboru kitérőse óta
négyyszer jelentkezett Fekete Lajos rendőr,
aki a 19. tábori tüzérezred tart. őrmestere,
hadiszolgálatra. Mivel nélkülözhetetlen volt,
nem bocsátották el. Most újból jelentkezett
a honvédelmi miniszternél a derék rendőr s
felettes hatósága most elbocsátotta, hogy
menjen s védje a hazát. Nemsokára teljesül
Fekete Lajos kívánsága, s mint tüzér me-
het a harctérre, ahova két év óta vágya-
kozik.

* **Egy dugsgazdag ügyvéd ka-
landjai.** Szatadéről jelentik: A mozgó-
sítás elrendelésékor vonult be katonának dr
Aranyiczky Gergely dugsgazdag nyitrovicai
ügyvéd is, aki a szerb harctérre került és
1914 december havában szerb hadifogságba
esett s a többi fogoly tiszttel együtt a nesi
tiszti táborban helyezték el. Nisből írt is
levelet egyik szabadkai ügyvédbarátjának.
A mi offenzívák befejezése után azonban
Aranyiczky rejtélyes módon Svájcba került
és most is ott tartózkodik. Svájcban való
időzéséről értesítette a családját, amely el is
ment hozzá Svájcba. Aranyiczky ügyével
kapcsolatban nemrégiben érdekes letartóztatás
történt Nyitrovicán. A rendőrség tudomá-
sást szerzett arról ugyanis, hogy az ottani
takarékpénztár igazgatója pénzt küldött Ara-
nyiczky Svájcba és ezért a takarékpénz-
tár igazgatóját letartóztatták.

* **Sebesült és beteg tisztek je-
lentkezése.** Mindazon tisztek (havidija-
sok) és tiszt (havidijas) jelöltek, akik a
harctérről visszatérve, betegségük miatt, vagy
mint lábadozók magán ápolásban vagy ma-
gán kórházban a város vagy megye terüle-
tén szabadságon vannak, vagy valamelyik
póttestnél vagy az állomáson könnyebb szol-
gálatot teljesítenek, kötelesek f. hó 29 én
d. e. 11 órakor nálam: (Ór-utca 5. száma
alatt) személyesen jelentkezni. Amennyiben
valakit betegsége a személyes megjelenés-
ben gátolna, ezen körülményt katonai orvosi
bizonyítvánnyal, ha pedig ilyen orvos nem
áll rendelkezésre, hatóságilag láttamozott
polgári orvosi bizonyítvánnyal tartozik igaz-
solni. Balihár ezredes, állomásparancsnok.

* **Az ágyu.** Oszták Jóskát egész éjjel
Nagyvárad ismeri. Oesterreicher József néven szolid
k ávés, a világ legerényebb s legudvariasabb em-
bere, aki nagyon tiszteli a vendéget, még ha adós
is marad, vele örül, vele sir. Jóska katona lett, tü-
zér a javából. Hogy kiképezték, lelkenedve jelen-
tette:

— Kérem, nagyszerű az a katonaság. Az em-
ber, mint civil, lát az utcán egy ágyut. Semmi, ké-
rem. Két kerék, egy eső, aztán semmi. De mikor
megtanulja, miből áll, milyen a szerkezete, hogy lö-
hogy irányítható, hát az felséges tudomány. Ak-
kor látja az ember, hogy milyen kitünő találmány
ez az ágyu...

— Nos?
— De aztán elsül, nagyot dörren, pusztít.
Hát kérem, szót elszomorodva Jóska, igazán nem
jó dolog ez az ágyu.

A legjobb molyirtó szerék u. m. mint
Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof-
Tarmalit, Camfor, terpetin, Zaehelin, sítb. már
kapható Farkas István „Apolló” drogeriájá-
ban Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szerék
Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag
Farkas István Apolló drogeriájában Rá-
kóczy-ut 7/B.

Forolin a legjobb és legbiztosabb
toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadá-
ellen. Hűsít! Szagtalánít. Ára 1:20. Kapható
Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagy-
várad, Rákóczi-ut 7/B.

A Felix-fürdő látogatottsága.

(Folytatás.)

Kis Szabó János gazdálkodó, Debrecen. Cserép Ferencné, Hajdunádudvar. Debreczeni Lajos fbrt., Körösnagyharsány. Major Sándorné földm. neje, Magyarhomorog. Diószegi Imre és neje földm., Magyarhomorog. Simji István és neje, Kismarja. Berényi Mihály és neje földm., Ermihályfalva. Zsákai János gazd., Derecske. Özv. Facsar Zsigmondné, Zoltarcsa. Kovács Ferenc és neje gazd., Zoltarcsa. Kovács Teréz, Ermihályfalva. Garai Józsefné gazd. neje, Eled. Dávid Lidi, Eled. Gönczy Józsefné, Eled. Hurguly Jánosné, Nagyvárad. Kassai Kálmán, Csokaj. Rózsa János és neje kovácsmester, Földes. Kovács Elekné, Ermihályfalva. Madarász Sándor, Szaniszló. Birinyi Imre csizmadia, Nagyvárad. Rávosz Károly és neje fbrt., Nagyvárad. Falussy Gyula cipész, Debrecen. Nyitrai Jánosné, Less. Held N. és neje kereskedő, Gyanta. Schter N. és neje kereskedő, Balány. Kálnoky Ferenc fbrt., Fugyvársárhely. Miklós Istvánné gazd. neje, Bátfyhunyad. Buzás Zsófia, Bátfyhunyad. Bóndi Katalin, Bátfyhunyad. Kulcsár Jánosné és leánya, Nagyvárad. Biró Imréné, Nagyvárad. Váradi Imréné, Köröstarján. Argyelán Demeter fbrt., Köröstarján. Fagyal Sándorné fbrt. neje, Kunmadaras. Felföldi István és neje gazd., Hegyközséttár, Kun Lajos és neje fbrt., Nyüved Lőrincz Mihályné gazd. neje és leánya, Köröskisjenő. Bogya Ferencné, Dévaványa. Lukács Mihály fbrt., Pocsaj. Nag. Andrásné gazd., Paptamási. Tóth Imréné földm. neje, Paptamási. Bán József és fia földbirt., Eled. Nagy Lajosné, Cséke Károly és neje gazd., Kismarja. Rosinger Béni keresk., Tasádfő. Weisz Salamon keresk., Gyula. Obláth Ignácné és leánya magánzó Nagyvárad. Borsos Sándorné és leánya, Nagyvárad. Gottlieb Adolfné keresk., Nagyvárad. Bányai László és neje ref. lelkesz, Bagamér. Bokor Istvánné fbrt. neje, Ermihályfalva. Klein Vilmosné keresk., Óradna. Özv. Faragó Mórné magánzó, Nagyvárad. Kohn Sámuel gazd., Komádi. Karl Jannel főhadnagy, Nagyvárad. Erdélyi László gyógyszerész, Balényes. Izsák Sárika, Jádvolgy. Debreczeni Sándor és neje fbrt., Turkevo. Tóth József fbrt., Budapest. Terem Jánosné fbrt., Debrecen. Kován Gábor tanító, Mezőszabolcs. Tarzió Ágost esperes, Kerülő. Hajnal Józsefné tanítóné, Iriny. Végh József esperes, Ermihályfalva. Filóp József és neje keresk., Debrecen. Kulcsár István telek-könyvvez., Szatmár. Juricskay Barnáné városi tanácsos neje, Nagyvárad. Baán Antal vendéglős, D. box. Schmidt Gyula és neje vaskeresk., Gyula. Pánzes Ferenc és neje keresk., Vésztfő. Tukacs László ref. lelkesz neje, Bere. Bibiczay Nemes Viktorné tanítóné, Nyirábrány. Weinberger Mórné ékszerész, Békéscsaba. Balogh József és neje fbrt., Debrecen. Bereczky Dánielné szolgabíró neje, N. szalonta. Kiss Juliska magánzó, Bihar diószeg. Csizmadia Sándorné keresk., Komádi. Sárközy Mihály keresk., Árpád, Szalay Tamásné magánzó, Dévaványa. Osváth Teréz óvónő Páspökladány. Ifj. Matócsy Sándor keresk., Nagykároly. Petróczy Lajosné főszámvéző neje, Nagyvárad. Mandel Sámuel és leánya keresk., Szilágysánc. Tolvaj József malomtulajd., Biharugra. Móricz Ferencné mérnök neje, Debrecen. Nagy Zsigmond földbirt., Vésztfő. Horváth Imre és neje földbirt., Csokaj. Herváth Sándor és neje földbirt., Mezőbaj. Zimkó Lőrincz és leánya zenetanár, Lőcse. Kotilló Károly földbirt., Sonkolyos. Durscht József keresk., Meggyesgyház. Kolozsvári Mihályné gazd., Komádi. Bujdosó Bálintné gazd. neje, Komádi. Golián Ferencné földm. neje, Komádi. Hajdu Eszter, Komádi. Nagy Tógyerné földm. neje, Cséffa. Molnár Sámuelné gazd. neje, Békés. Novó Zsuzsanna, Békés. Molnár Istvánné gazd. neje, Békés. Pataky Istvánné földm. neje, Békés. Kéry

Gáborné földm. neje, Váradszöllős. Hegedüs Józsefné földm. neje, Váradszöllős. Golián Margit, Váradszöllős. Varga Balászné gazd. neje, Komádi. Szalay Istvánné földm. neje, Komádi. Nagy Józsefné földm. neje, Komádi. Tóth Péterné gazdálkodó neje, Komádi. Bakk Rozália, Komádi. Varga Sándorné földm. neje, Nagyszalonta. Szenvedi Györgyné földm. neje, Nagyvárad. Erdélyi Jánosné földm. neje, Nagyvárad. Fritye Demeter munkás, Széltőlő. Nemes Julia, Bakonyzeg. Nagy Ferenc és neje gazda, Nagykeréki. Nagy János földm. Nagykeréki. Dózsa Gáspár gazda, Nagykeréki. Kádár Mihályné földm. neje, Földes. Nagy Lajosné földm. neje, Földes. Domokos Lajosné földm. neje, Földes. Dál Józsefné földm. neje, Földes. Gyöngyösi Józsefné földm. neje, Földes. Lakatos Miklós földm., Alsótótfalu. Papp Demeter földm., Alsótótfalu. Alföldi Mihályné nyug. hiv. neje, Debrecen. Cséke Lajosné gazd. neje, Hajdusoboszló. Hódos Sámuel és neje gazd., Hajdusoboszló. Sándor Istvánné földm. neje, Hajdusoboszló. Kis Károlyné földm. neje, Hajdusoboszló. Berde Lajos és neje vasutas, Szeged. Spielmann Károlyné keresk., Nagyszalonta. Soczo Etelka Endrőd. Gyáni Péter földmiv., Fűzesgyarmat. Kaczkó Mátyás gazd., Békéscsaba. Maczák Mártonné gazd. neje, Békéscsaba. Drinyóczy Pálné földbirt., Békéscsaba. Kis Mátyás kereskedő, Tiszafüred. Riez Balázs gazd., Tiszafüred. Fodor Sándorné gazd. neje, Karcag. Cs. Nagy Sándor földm. neje, Karcag. Szabó Imre és neje földm., Karcag. Szeghalmi Béni földm., Kunmadaras. Szeghalmi Eszter Kunmadaras. Varga Zsigmond földm. B. Főlegyháza. Czivik Miklós földm., Nyírad. Czivik Lászlóné földm. neje, Nyírad. Harsa János és neje gazdálk., Ecses. Derbák Imre földm., Furta. Fazekas János földm., Furta. Szász János földm., Furta. Szilágyi Antal és neje gazd., Váncsod. Hentes Pál földm., Békéscsaba. Adamek András és neje földm., Békéscsaba. Csucsai Jánosné gazdálk., Csaba. Fájó Ádámné gazdálk., Csaba. Zsilák András és neje földbirt., B.-Csaba. Malik János földm., Békéscsaba. Kisszel János és neje földm., Békéscsaba. Mahlik Zsófia Békéscsaba. Bóhus Jucika, Békéscsaba.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZ.

A mai szinlap:

Este 8 és fél órakor, rendes helyárrakkal:

Stern Izsák.

Énekes bohózat 6 képben.

Személyek:

Mérő János, lakatos mester . . .	Sik Rezső
Mari, leánya	Polgár Mariska
Ormányos, gyógyszerész	Dózsa István
Vidor László) gyógyszerész	Tóth Elek
Kondor Lajos) segédek	Perényi Kálmán
Stern Izsák, házalo zsidó	Farkas Pál
Sternfelsz	Bihari Ákos
Körmös Vencel, irnok	Leővey Leo

Heti műsor:

Csütörtökön: Stern Izsák. (Farkas Pál bucsuja.)
Pénteken: Takarodó.
Szombaton: Lengyelvér. (Bihari Sándor bucsuja.)
Vasárnap este: Aranyvirág. (Komáromy Gizi bucsuja.)

Boszorkányvár. Nem mondjuk, hogy jobb előadásban még nem láttuk volna Millőcker kedves zenéjü operettjét, mert hiszen volt idő, a mikor ez volt a Szigligeti

színház társulatának egyik parádés operettje. Azt sem lehet azonban elvitatni, hogy a nyári idényben forró szinpadai sikerekre nem igen lehet számítani sem a közönség, sem a színészek hangulata miatt. — Bihari Sándor szép éneke, kacagtató maszkja és egész jóízű alakítása sok derűtséget fakasztott. Béketi, Sz. Zsigmond Anna, Komáromy Gizi vitték sikerre — főbb szerepekben az előadást, melyre egyébként még egy próba ráfért volna.

Farkas Pál, a színházi közönség kedvelt komikus, ma este tartja bucsufelléptét a Siera Izsák című életkép című szerepében.

Bihari Sándor a Lengyelvérben. Bihari Sándor, a társulat kiváló énekművésze, aki e hét szombatján tartja bucsufelléptét. a Lengyelvér Bölgyében egyik legszebb és pompás baritonjának oly megfelelő szerepben lép fel utoljára a nagyváradai publikum előtt.

A Mánás Miska délutáni előadásai. A színház vezetősége az oly utolérhetetlen sikert aratott Mánás Miskát a bemutató előadás kitűnő szereposztásában, e hét folyamán két délutáni előadásra, szombat és vasárnap délutánra tűzte ki.

**APOLLÓ
mozgó-
színház**

Csütörtök
Tegorvány
dráma 4 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepponon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Megjelent:

„A magyar nemzet történeti joga hazánk területéhez a Kárpátoktól le az Adriáig.“

Írta: **dr. Karácsonyi János,**
a m. tudományos akadémia tagja.

Ára: **3 korona.**

Kapható a **Szent László nyomdában.**

A *Budapesti Hirlap* így ír e kiváló történeti műről:

— Ez a könyv nagy erkölcsi erőt ad jogainkhoz való szívós ragaszkodásunkhoz, nemzeti államiságunk teljes kiépítéséhez.

Az *Alkotmány* így ír:

— Jelen történettudásunk, Karácsonyi János olyan munkával jó a háboru közepette, mely valóban mint fényszóró fog rávilágítani a magyar nemzet történelmi jogára.

5.

Elsőrendű jégszekrények olcsó árban beszerezhetők

**Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.**

**Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság**

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitolváltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósít.

Bérleti hirdetés.

Azonnal kiadók a következő helyiségek:

I. Egy szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti udvari lakás a Színház-utca 4. sz. házban.

II. Két szoba, konyha, kamarából álló negyedik emeleti udvari lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

III. Három szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti utcai lakás a „Zöldfa” épületben.

IV. Öt szoba, konyha, kamara, fürdőszoba, cselédszobából álló II. emeleti erkélyes utcai lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

V. Butorozott egy és kétágyas utcai és udvari szobák a „Zöldfa” épület I. emeletén.

VI. Egy-egy üzemhelyiség a „Sas” és „Zöldfa” passage-ban.

VII. Beraktározásra alkalmas raktárok és pincék a „Zöldfa” épületben.

Közelebbi felvilágosítással szolgál az „Ingatlan Bérlo” részvénytársaság bérleti irodája, Sas passage 24. számú lépcső. (Telefon 14-00.)

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

6. szám.

Valódi
aszfalt fedéllemez
és jó minőségű
kátránypapír
kapható
Andrényi Károly és Fiaival.

x Helybeli nagy vállalatnál 10—15 mázas makulatur papír eladó. Árajánlatokat a kiadóba kérünk.

Szent László (Püspök gyógyfürdő)
Nagyvárad mellett.

Kénes vasas hévzforrások, víz hőfoka 42 C° csuz, kösvény minden formája, ischiás és női betegségek ellen, 1913-ban 6200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Püspök-fürdő gyógyforrásait. Nagyszabásu nyári uszoda 26 C° forrassvizzel és uszástanítással.

400 holdas park és fenyves erdő, gondozott sétautak, társalgó, olvasóterem, könyvtár, napilapok, folyóiratok rendelkezésre állanak.

Az egész fürdő ujonnan átalakítva, villanyvilágítás az egész telepen és az összes vendégszobákban. Pósta, interurbán telefon.

Sebesült katonatisztek és katonák árkedvezményben részesülnek.

Fürdőismertetőt küld az Igazgatóság 1916 jan. 1-től.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

telepben.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskótókban nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.
:: Telefon: 11—53. ::

A MŰJÉG

naponkénti rendszeres szállítást megkezdtük, megrendeléseket köszönettel vesszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Janky Antal Utóda
(Cégtulajdonos Csatóry József.)

A legrégebbi fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz beszerzési viszonyok dacára mindenből teljes raktárkészletet tart